

نوبت امتحان: دی ماه (نیم سال اول)		امتحان درس: علوم و فنون ادبی دوازدهم		آزمون ۱				
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		رشته علوم انسانی و معارف اسلامی						
ردیف	سؤالات			نمره				
۰/۵	<p>تاریخ ادبیات (۲ نمره)</p> <p>۱- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر در قالب طبع آزمایی می‌کرد. ب) ملک‌الشعرا بهار با زبان و در سبک خراسانی شعر می‌سرود.</p> <p>۲- هر یک از موارد گروه «الف» در جدول زیر، مربوط به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» است؟ (توجه: در گروه «ب» دو مورد اضافی است.)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">الف</th> <th style="width: 50%;">ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) این شاعر، در سرودن شعرهایش تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه «مسعود سعد» و «سعدی» بود. ب) از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. پ) اولین کسی است که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت. ت) از جمله شاعران وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است.</td> <td>نسیم شمال دهخدا میرزا آقا تبریزی عارف قزوینی ایرج میرزا فرخی یزدی</td> </tr> </tbody> </table>			الف	ب	الف) این شاعر، در سرودن شعرهایش تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه «مسعود سعد» و «سعدی» بود. ب) از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. پ) اولین کسی است که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت. ت) از جمله شاعران وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است.	نسیم شمال دهخدا میرزا آقا تبریزی عارف قزوینی ایرج میرزا فرخی یزدی	۱
الف	ب							
الف) این شاعر، در سرودن شعرهایش تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه «مسعود سعد» و «سعدی» بود. ب) از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. پ) اولین کسی است که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت. ت) از جمله شاعران وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است.	نسیم شمال دهخدا میرزا آقا تبریزی عارف قزوینی ایرج میرزا فرخی یزدی							
۰/۵	<p>۳- چرا در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود؟</p>			۰/۵				
۰/۵	<p>سبک‌شناسی (۲ نمره)</p> <p>۴- سروده زیر را بخوانید و یک ویژگی ادبی و یک ویژگی فکری آن را بنویسید. تا چند زنی نعره که قانون خدا کو؟ گوش شنوا کو؟ کو آنکه دهد گوش به عرض فقرا کو؟ گوش شنوا کو؟</p> <p>۵- هر یک از ویژگی‌های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه‌گانه نثر دوره بیداری (مشروطه) است؟ الف) رهایی از قیدوبندهای نثر مصنوع و فنی ب) استفاده کمتر از ترکیب‌های عربی ناآشنا پ) کاربرد راوی سوم شخص در صحنه‌های داستان</p> <p>۶- درستی و نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) در عصر بیداری، در ساختار و ترکیب دستوری سخن، جمله‌هایی که با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر باشد، به کار نمی‌رفت. ب) در عصر مشروطه نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان درون تغییر یافت. پ) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند، به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی کمتر پای‌بند بودند.</p>			۰/۷۵				
۰/۷۵	<p>موسیقی شعر (۶ نمره)</p> <p>۷- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ تقدیر که برگشتنت آرم نداشت بر حسن جوانیت دل نرم نداشت الف) مستفعل مستفعل مستفعل فع الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل</p>			۰/۷۵				

۱	<p>۸- تقطیع نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ نوع آن را بنویسید؟</p> <p>الف) آزادی فکر (U- U U - -) ب) پرده اسرار (U- - - U -)</p>
۱	<p>۹- واژه «ملال آور» را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه، تقطیع هجایی کنید. با حذف همزه: بدون حذف همزه:</p>
۲	<p>۱۰- نشانه‌های هجایی بیت زیر را به دو صورت دسته‌بندی کنید. پس از تعیین پایه‌های آوایی، وزن آن را بنویسید.</p> <p>گفتند یافت می‌نشود جُسته‌ایم ما گفت آنک یافت می‌نشود آنم آرزوست</p>
۱/۲۵	<p>۱۱- پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته را بنویسید.</p> <p>هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش</p>

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۰/۵	<p>۱۲- با توجه به بیت «پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت / من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم؟» به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <p>الف) در این بیت، بین چه واژه‌هایی، مراعات نظیر به کار رفته است؟</p>										
۰/۵	<p>ب) تلمیح به کار رفته در این بیت را مشخص کنید و درباره آن توضیح دهید.</p>										
۰/۵	<p>۱۳- کاربرد کدام «آرایه معنوی» در شعر زیر، آگاهی شاعر از موضوعات مختلف را نشان می‌دهد؟ این آرایه را در شعر زیر مشخص کنید.</p>										
۱	<p>چه خوش گفت فردوسی پاک‌زاد که رحمت بر آن تربت پاک باد «میازار موری که دانه‌کش است که جان دارد و جان شیرین خوش است»</p>										
۲/۵	<p>۱۴- در سروده‌ها و متن‌های زیر، قسمت‌هایی که نشان‌دهنده آرایه «تناقض» است، مشخص کنید.</p> <p>الف) زلف کافر به رُخش راهنمون شد ما را از ره کفر به سر منزل ایمان شده‌ایم ب) روزی که در جام شفق مَل کرد خورشید بر خشک چوب نیزه‌ها گل کرد خورشید</p>										
۰/۵	<p>۱۵- «لف و نشرها» را در نمونه‌های زیر بیابید و نوع آن را بررسی کنید.</p> <p>الف) چه باید نازش و نالش بر اقبالی و ادباری که تا بر هم زنی دیده، نه این بینی نه آن بینی</p>										
	<table border="1"> <tr> <td>لف ۱</td> <td>لف ۲</td> <td>نشر ۱</td> <td>نشر ۲</td> <td>نوع</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	لف ۱	لف ۲	نشر ۱	نشر ۲	نوع					
لف ۱	لف ۲	نشر ۱	نشر ۲	نوع							
۰/۵	<p>ب) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود کاین شاهد بازاری وان پرده‌نشین باشد</p> <table border="1"> <tr> <td>لف ۱</td> <td>لف ۲</td> <td>نشر ۱</td> <td>نشر ۲</td> <td>نوع</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	لف ۱	لف ۲	نشر ۱	نشر ۲	نوع					
لف ۱	لف ۲	نشر ۱	نشر ۲	نوع							
۰/۵	<p>۱۶- در متن‌های زیر، آرایه‌های تضاد را بیابید و بنویسید.</p> <p>الف) من به نظر قطره به معنی یمم ب) ابر گاه از باد جمع و گه پریشان می‌شود</p>										
۰/۵	<p>۱۷- هر یک از توضیحات ستون «الف» در مورد کدام آرایه در ستون «ب» است. (توجه: دو مورد در ستون «ب» اضافی است.)</p>										
	<table border="1"> <tr> <td>الف</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>الف) در سخن، دو یا چند لفظ بیاورند، سپس دو یا چند لفظ دیگر ذکر کنند که هر کدام از اینها به یکی از آن لفظها مربوط شود. ب) آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگر در شعر یا سخن.</td> <td>تناقض تضمین لف و نشر تلمیح</td> </tr> </table>	الف	ب	الف) در سخن، دو یا چند لفظ بیاورند، سپس دو یا چند لفظ دیگر ذکر کنند که هر کدام از اینها به یکی از آن لفظها مربوط شود. ب) آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگر در شعر یا سخن.	تناقض تضمین لف و نشر تلمیح						
الف	ب										
الف) در سخن، دو یا چند لفظ بیاورند، سپس دو یا چند لفظ دیگر ذکر کنند که هر کدام از اینها به یکی از آن لفظها مربوط شود. ب) آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگر در شعر یا سخن.	تناقض تضمین لف و نشر تلمیح										

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱۸- متن زیر از کتاب «چرند و پرند» علامه دهخدا از نویسندگان معروف سبک بیداری است. پس از خواندن متن، به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«من چه کار دارم که بگویم انجمن‌ها و اجتماعات مشروعه را هر کس جلوگیری بکند معنی‌ش این است که مجلس شورا باید تعطیل شود. مگر پشت گوشم داغ لازم دارد که بردارم بنویسم علت تکمیل نکردن عِدّه وکلای مجلس این است که مبادا خدای نکرده چهار تا آدم بی‌غرض داخل مجلس بشود و پارتی بی‌غرضها قوت بگیرد.»

۰/۵

الف) دو ویژگی زبانی این نوشته را بنویسید.

۰/۵

ب) شیوه بیان این نوشته، چگونه است؟

۰/۵

پ) اساسی‌ترین درون‌مایه این نوشته چیست؟

۱۹- قصیده زیر از «ملک‌الشعرا بهار» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«جمهوری سردار سپه مایه ننگ است این صحبت اصلاح وطن نیست که جنگ است
اموال تو برده است به یغما و تو خوابی آن کس که پی حفظ تو دستش به تفنگ است
آزادی و مشروطیت افتاده به زحمت این گوهر پر شعشه در کام نهنگ است
در کیسه ناهید بود لعل و زر و سیم زین رو کلماتش همگی رنگ به رنگ است»

۰/۵

الف) از ویژگی‌های شعر دوره بیداری، توجه شاعران به واژگان کهن است. در این سروده، دو واژه بیابید که به این ویژگی توجه شده است.

۱

ب) بیت دوم این سروده را تقطیع هجایی کنید و وزن آن را بنویسید.

۰/۵

پ) برای هر یک از آرایه‌های زیر، یک نمونه‌ای از شعر بیابید.

تشخیص:

جناس:

۰/۵

ت) دو ویژگی فکری این سروده را بنویسید.

نوبت امتحان: دی ماه (نیم سال اول)	پاسخ آزمون شماره ۱۵	پاسخ آزمون ۱
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	امتحان درس: علوم و فنون ادبی دوازدهم	

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

- ۱- الف) قصیده (۰/۲۵) / ب) حماسی (۰/۲۵)
 ۲- الف) فرخی یزدی / ب) دهخدا / پ) میرزا آقا تبریزی / ت) عارف قزوینی (هر مورد ۰/۲۵)
 ۳- نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته میان آنها حاکم بود / به دلیل سیاست‌های رایج در جامعه، نگارش رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی در دسردسری داشت. (۰/۵)

سبک‌شناسی (۲ نمره)

- ۴- ویژگی ادبی: قالب این شعر، مستزاد است. (قالب مستزاد، از جمله قالب‌هایی است که در دوره مشروطه رایج بود). / قافیه: خدا، فقرا، شنوا / ردیف: کو / واژه‌آرایی: کو، گوش. (یک مورد کافی ست، ۰/۲۵)
 ویژگی فکری: در این سروده با مضامینی چون «توجه به قانون» و «توجه به مردم» رو به رو هستیم. (این دو مضمون، از جمله مضامین رایج در دوره مشروطه است). یک مورد (۰/۲۵)
 ۵- الف) ادبی (۰/۲۵) / ب) زبانی (۰/۲۵) / پ) ادبی (۰/۲۵)
 ۶- الف) نادرست (۰/۲۵): (در عصر بیداری در ساختار و ترکیب دستوری سخن، جمله‌ها درست تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ تر می‌شود). / ب) نادرست (۰/۲۵): (در عصر مشروطه، نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت) / پ) درست (۰/۲۵)

موسیقی شعر (۶ نمره)

- ۷- بیت الف: (۰/۲۵) در گزینه الف)، وزن واژه‌ها، همسان هستند و در تقطیع و تعیین وزن، همیشه وزن واژه‌های همسان بر وزن واژه‌های غیرهمسان ترجیح دارد. (۰/۵)
 ۸- الف) بانگ آزادی: آ ز ا د ی ی ف ک ر اختیار زبانی - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (۰/۵)
 ب) پرده اسرار: پ ر د ی ا س ر ا ر اختیار زبانی - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (۰/۵)

- ۹- ملال آور: با حذف همزه م | لا | لا | و ر (۰/۵) بدون حذف همزه م | لا | ل | آ | و ر (۰/۵)

۱۰- صورت اول:

گُف تَن د یا	ف ت م ی نَ شَ	وَد جُس ت ای	م ما
گُف تان ک یا	ف ت م ی نَ شَ	وَد آ نَ ما	ر زوست
- - -	U U - U	- U - -	- U - -
مستفعلن	مفاعیل	مستفعلن	فَعْل (۰/۵)

صورت دوم: اگر بیت را «سه تا چهار تا» جدا کنیم، وزنش می‌شود: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (۰/۵)

هر ک سی کو	دو ر مان دز	اَص ل خیش
- - -	- - U -	- U - -
با ز جو ید	رو ز گا ر	وَص ل خیش (۰/۵)
- - -	- - U -	- U - -

اختیار زبانی: ۱- حذف همزه: ماند از: ماندز (۰/۵)

۲- بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در مصراع دوم، هجای هشتم (۰/۲۵)

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

- ۱۲- الف) مراعات نظیر: گندم، جو (۰/۵) / ب) مصراع اول تلمیح دارد به داستان رانده شدن حضرت آدم و حوا از بهشت به دلیل خوردن میوه ممنوعه (۰/۵)
 ۱۳- تضمین (۰/۲۵) / مصراع دوم: میازار موری ... (۰/۲۵)
 ۱۴- الف) تناقض: از راه کفر به ایمان رسیدن (۰/۵) / ب) تناقض: بر چوب خشک، گل روییدن (۰/۵)
 ۱۵- الف) نازش (لف ۱) اقبالی (نشر ۱) (۰/۵) / نالش (لف ۲) ادباری (نشر ۲) (۰/۵) / نوع: مرتب (۰/۲۵)
 ب) گلاب (لف ۱) پرده‌نشین (نشر ۲) (۰/۵) / گل (لف ۲) شاهد بازاری (نشر ۱) (۰/۵) / نوع: نامرتب (مشوش) (۰/۲۵)

۱۶- الف) تضاد: قطره، یم (دریا) (۰/۲۵) / ب) جمع، پریشان (۰/۲۵)

۱۷- الف) لف و نشر (۰/۲۵) / ب) تضمین (۰/۲۵)

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱۸- الف) به کارگیری واژگان اروپایی: پارتی (فرانسوی) / استفاده از واژگان عربی آشنا: مشروعه، اجتماع، مجلس، شورا / سادگی و قابل فهم بودن نثر دهخدا / استفاده از اصطلاحات و تمثیلات محاوره‌ای: پشت گوش داغ کردن (۲ مورد، هر مورد ۰/۲۵)

ب) به شیوه طنز سیاسی- اجتماعی (۰/۵)

پ) توجه به قانون و قانونگذاران در مجلس (۰/۵)

۱۹- الف) پرشعشه، کام، لعل، زر، سیم (دو مورد؛ هر مورد ۰/۲۵)

ب)

(۰/۵)	خا بی	ما و ت	یغ	ب	بُر دس ت	ت	وا ل	آم
(۰/۲۵)	فند گست	ت	دس	ت	ی جف ظ	پ	ک	آن
	-	U	-	U	-	U	U	-
(۰/۲۵)	فع لن	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل

(در مصراع دوم، هجای پنجم، مصوت کوتاه، بلند تلفظ می‌شود.)

پ) جناس: ننگ، جنگ (۰/۲۵) تشخیص: آزادی و مشروطیت (چون به زحمت افتادند) - ناهید (سخنان رنگارنگی می‌گوید). یک مورد؛ (۰/۲۵)

بزرگان

نوبت امتحان: خردادماه (نیم‌سال دوم)		امتحان درس: علوم و فنون ادبی دوازدهم		آزمون										
مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه		رشته علوم انسانی و معارف اسلامی		۵										
نمره	سؤالات			ردیف										
	تاریخ ادبیات (۲ نمره)													
۰/۵	۱- نام پدیدآورندگان هر یک از آثار زیر در بخش «الف» را در بخش «ب» بیابید و کنار هم بنویسید. (توجه: در بخش «ب» دو مورد اضافی است.)													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ب</th> <th>الف</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>قیصر امین پور</td> <td>الف) امثال و حکم</td> </tr> <tr> <td>علی موسوی گرمارودی</td> <td>ب) صدای سبز</td> </tr> <tr> <td>فرخی یزدی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>دهخدا</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		ب	الف	قیصر امین پور	الف) امثال و حکم	علی موسوی گرمارودی	ب) صدای سبز	فرخی یزدی		دهخدا			
ب	الف													
قیصر امین پور	الف) امثال و حکم													
علی موسوی گرمارودی	ب) صدای سبز													
فرخی یزدی														
دهخدا														
۰/۵	۲- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.													
	الف) (نیمه در سال ۱۳۰۱ هـ. ش، منظومه را منتشر کرد که به عنوان بیانیه شعر نو است.													
۰/۵	ب) از میان مهم‌ترین آثار ترجمه‌شده در دوره بیداری، می‌توان از «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی»، اثر نام برد.													
۰/۵	۳- اهمیت شاعران سبک دوره بازگشت را بنویسید.													
۰/۵	۴- درستی و نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.													
	الف) برخلاف شعر، در داستان نویسی دهه شصت، جایگاه نسل جوان پررنگ‌تر است.													
	○ نادرست	○ درست												
	ب) «شهری چون بهشت» اولین تجربه داستان نویسی سیمین دانشور است.													
	○ نادرست	○ درست												
	سبک شناسی (۲ نمره)													
۰/۵	۵- از میان گزینه‌های زیر، کدام یک از ویژگی‌های زبانی شعر دوره انقلاب اسلامی نیست؟													
	الف) زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است.													
	ب) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن.													
	پ) دست شاعر برای استفاده از همه واژه‌ها باز است.													
	ت) آشنایی زدایی و روی آوردن به ترکیب‌های تازه و بی‌سابقه													
۰/۵	۶- مقابل هر ویژگی، نام سبک را بنویسید.													
	الف) روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است. (.....)													
	ب) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری به جزئی‌نگری تغییر کرد. (.....)													
۰/۵	۷- متن زیر را در سطح ادبی و فکری بررسی کنید. (در هر سطح، یک مورد)													
	«به زخم گفتم : تو را به خدا بگو فلانی هنوز از خواب بیدار نشده و شرّ این غول بی‌شاخ و دم را از سر ما بکن.»													
۰/۵	۸- از میان عواملی که در کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری نقش داشته‌اند، دو دلیل بنویسید.													

موسیقی شعر (۶ نمره)	
۱	<p>۹- از میان دو بیت زیر، وزن کدام بیت همسان و کدام بیت ناهمسان است؟ نام وزن ناهمسان را بنویسید.</p> <p>الف) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست ب) من بی تو زندگانی خود را نمی‌پسندم</p> <p>سخن شناس نه‌ای جان من خطا اینجاست کاسایشی نباشد بی‌دوستان بقا را</p>
۰/۵	<p>۱۰- تقطیع نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟</p> <p>الف) جادوی نگاه (U - U U U-) ب) باد ویرانگر (----)</p>
۱/۵	<p>۱۱- نام بحر هر یک از اوزان زیر را بنویسید.</p> <p>الف) مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن ب) فعولن فعولن فعولن فعل</p>
۲	<p>۱۲- پس از تعیین پایه‌های آوایی، نشانه‌های هجایی بیت زیر را بنویسید و نوع اختیارات وزنی به کار رفته در بیت را تعیین کنید.</p> <p>گر ز دریا دو سه قطره بپراکند چه باک باز چون جمع شود رو سوی دریا دارد</p>
۱	<p>۱۳- پایه‌های آوایی، وزن و نشانه‌های هجایی دو مصراع از شعر نیمایی زیر را نشان دهید.</p> <p>شهیدی که بر خاک می‌خفت چنین در دلش گفت : «اگر فتح این است که دشمن شکست چرا همچنان دشمنی هست ؟»</p>
زیبایی‌شناسی (۶ نمره)	
۱	<p>۱۴- در عبارات زیر، آرایه‌های «تضمین» و «تناقض» را با ذکر بخش‌هایی که نشان‌دهنده این آرایه‌ها است، مشخص کنید.</p> <p>الف) گوش ترحمی کو کز ما نظر نپوشد دست غریقی یعنی، فریاد بی‌صداییم ب) درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش، به کفر انجامد؛ کاد الفقر أن یكون کفراً.</p>
۱	<p>۱۵- در کدام بیت، آرایه تضاد، بیشتر به کار رفته است؟ تضادها را نشان دهید.</p> <p>الف) گناه کردن پنهان به از عبادت فاش اگر خداپرستی هواپرست مباش ب) پادشاهی و گدایی بر ما یکسان است که برین در همه را پشت عبادت خم ازوست پ) روز از وصال هجر تو در آمم بود مقام شب از فراق وصل در آتش کنم مقیل (قبر)</p>
۱	<p>۱۶- در بیت «مستانه کاش در حرم و دیر بگذری / تا قبله‌گاه مؤمن و ترسا کنم تو را» لف و نشرها را بیابید.</p> <p>۱۷- با توجه به «ایهام تناسب» به کار رفته در بیت زیر :</p> <p>چون شبنم افتاده بدم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم</p>
۰/۲۵	<p>الف) «مهر» در بیت بالا یقیناً به معنی است.</p>
۰/۵	<p>ب) «مهر» در معنی «خورشید» با کدام واژه‌ها تناسب دارد ؟</p>
۰/۵	<p>۱۸- کدام آرایه ادبی، مناسب‌ترین ابزار برای تصویرآفرینی در حماسه است ؟ این آرایه را در بیت زیر بیابید.</p> <p>بشد تیز رُهام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر</p>
۰/۵	<p>۱۹- در کدام بیت، «حُسن تعلیل» به کار رفته است ؟ آن را بیابید و توضیح دهید .</p> <p>الف) بوی جان از لب خندان قح می‌شنوم بشنو ای خواجه اگر زان که مشامی داری ب) گوشه باغ سپیدار به خود می‌لرزد در دلش از تبر انگار که پروایی است</p>
۰/۲۵	<p>۲۰- در شعر «تیرگی می‌آید / دشت می‌گیرد آرام / قصه رنگی روز / می‌رود رو به تمام»</p> <p>الف) آرایه «حس آمیزی» در کدام ترکیب دیده می‌شود ؟</p>
۰/۵	<p>ب) کدام حس‌ها با هم آمیخته شده است ؟</p>
۰/۵	<p>۲۱- در کدام یک از ابیات زیر، آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است ؟ توضیح دهید.</p> <p>الف) آرزو در طبع پیران از جوانان است بیش در خزان هر برگ چندین رنگ پیدا می‌کند ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی هنوز می‌پرد از شوق چشم کوکب‌ها پ) نه خلاف عهد کردم که حدیث جز تو گفتم همه بر سر زبان‌اند و تو در میان جانی</p>

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲

۲۲- دو نوشته زیر را از دیدگاه زبانی و فکری بررسی کنید.

الف) زری نگذاشت حرفش را تمام کند. گفت: «شوهرم را به تیر ناحق گشته‌اند. حداقل کاری که می‌شود کرد عزاداری است. عزاداری که قدغن نیست. در زندگی‌اش هی ترسیدیم و سعی کردیم او را هم بترسانیم. حالا در مرگش دیگر از چه می‌ترسیم؟ آب از سر من یکی که گذشته.»

سیمین دانشور

ب) هنوز فضا از نم باران آکنده است، اما آفتاب فتح در آسمان سینۀ مؤمنین درخششی عجیب دارد. دیشب در همان ساعات اولیۀ عملیات، خطوط دفاعی دشمن یکسره فرو ریخت. بیش از همه غواص‌ها در سکوت شب، بعد از خواندن دعای فرج و توسل به حضرت زهرا ی مرضیه (س)، به آب زدند و خط را گشودند.»

مرتضی آوینی

ویژگی زبانی (هر متن یک مورد):

ویژگی فکری (هر متن یک مورد):

۲۳- سرودۀ زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«ساعت انشا بود / و چنین گفت معلم با ما / بچه‌ها گوش کنید / نظر من این است / شهدا خورشیدند / مرتضی گفت : شهید / چون شقایق سرخ است»

۰/۵

الف) دو ویژگی زبانی این سروده را بنویسید.

۰/۲۵

ب) این شعر در چه قالبی سروده شده است؟

۰/۵

پ) پایه‌های آوایی و نشانه‌های هجایی مصراع‌های زیر را نشان دهید.

پایه‌های آوایی	و چنین گفت معلم با ما
نشانه‌های هجایی	
پایه‌های آوایی	بچه‌ها گوش کنید
نشانه‌های هجایی	

۰/۲۵

ت) کدام آرایه بر زیبایی این سروده افزوده است؟

۰/۵

ث) یک ویژگی فکری این سروده را بنویسید.

نوبت امتحان: خردادماه (نیم سال دوّم)	پاسخ آزمون شماره ۵	پاسخ آزمون ۵
مدّت امتحان: ۱۰۰ دقیقه	امتحان درس: علوم و فنون ادبی دوازدهم	

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

- ۱- الف) دهخدا (۰/۲۵) / ب) علی موسوی گرمارودی (۰/۲۵)
 ۲- الف) افسانه (۰/۲۵) / ب) جیمز موریه (۰/۲۵)
 ۳- توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. (۰/۵)
 ۴- الف) نادرست (۰/۲۵) / ب) نادرست (۰/۲۵) (آتش خاموش، اولین تجربه داستان نویسی دانشور است.)

سبک شناسی (۲ نمره)

- ۵- گزینه (پ) (۰/۵): این ویژگی، از جمله ویژگی‌های زبانی شعر ادبیات معاصر تا قبل از انقلاب است.
 ۶- الف) سبک شعر دوره انقلاب اسلامی (۰/۲۵) / ب) سبک دوره بیداری یا مشروطه (۰/۲۵)
 ۷- ادبی: کنایه: شَرّ کسی را از سر خود کردن / این غول بی‌شاخ و دم: استعاره / شاخ، دم: مراعات نظیر (یک مورد، ۰/۲۵) / فکری: استفاده از شیوه طنز / تنوع موضوع (یک مورد، ۰/۲۵)
 ۸- اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند / برخی شاعران تسلط کافی بر ادبیات کهن نداشتند / شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند. (دو مورد، هر مورد ۰/۲۵)

موسیقی شعر (۶ نمره)

- ۹- وزن بیت (الف) ناهمسام است. (۰/۲۵) / وزن بیت (الف): مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن فعلن (۰/۵) / وزن بیت (ب)، همسان (دو لختی) است. (۰/۲۵) / وزن بیت (ب): مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن
 ۱۰- الف) جادوی نگاه: جا دو ی ن گ ا ه
 - - - - - U U U U
 ← کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (۰/۲۵)
 ب) باد ویرانگر: با د وی ران گر
 - - - - - - - -
 ← بلند تلفظ کرده مصوت کوتاه (۰/۲۵)
 ۱۱- الف) بحر رجز مسدس سالم (۰/۲۵) / ب) بحر متقارب مثنی محذوف (۰/۲۵)

۱۲-	گر ز در یا	د س ق ط ر	ب پ را کن	د چ باک	(۰/۵)
	- - U -	U U - U	- - U U	- U U	
	با ز چن جم	ع ش و د رو	سو ی در یا	دا رد	(۰/۵)
	- - U -	- - U U	- - U /	- -	
	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فعلن	(۰/۲۵)

اختیار وزنی: ۱- در رکن اول به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آمده است. (۰/۲۵) / ۲- ابدال: در مصراع دوم، رکن آخر، به جای هجای بلند «دا»، دو هجای کوتاه می آید (۰/۲۵) / ۳- هجای آخر مصراع اول (باک)، بلند است. (۰/۲۵)

۱۳- شَهی دی | کِ برِ خا | ک می خفت

چُ نین در | دِ لَش گفَت |

اَ گر فَت | ح ای نَسْت |

کِ دَش مَن | شِ کسْت |

چِ را هَم | چُ نان دُش | مَ نی هَسْت

- - U | - - U | - - U

(بررسی هر مصراع، ۰/۵)

زیبایی شناسی (۶ نمره)

- ۱۴- الف) تناقض: فریاد بی صدا (۰/۵) / ب) تضمین: کادالفقر آن یکنون کُفراً (۰/۵)
- ۱۵- گزینه (پ) در این گزینه، چهار بار از آرایه تضاد بهره برده شده است: روز - شب / وصال - فراق / هجر - وصل / آب - آتش. (هر مورد ۰/۲۵) (تضاد در گزینه «الف»: پنهان - فاش / گناه - عبادت / خداپرست - هواپرست)، (تضاد در گزینه «ب»): پادشاهی - گدایی)
- ۱۶- الف: حرم - دیر / نشر: مؤمن - ترسا (۱).
- ۱۷- الف) عشق (دوستی، محبت) (۰/۲۵) / ب) آفتاب، عیوق (۰/۵)
- ۱۸- آرایه اغراق (۰/۲۵) / مصراع دوم، شدت سرعت اسب را به صورت اغراق گونه بیان می کند. (۰/۲۵)
- ۱۹- گزینه «ب»، (۰/۲۵) / دلیل لرزش سپیدار، ترس از تبر است. (۰/۲۵)
- ۲۰- الف) قصه رنگی (۰/۲۵) / ب) حس شنوایی (۰/۲۵) و حس بینایی (۰/۲۵)
- ۲۱- گزینه الف) (۰/۲۵) / مصراع دوم، معادلی است برای مصراع اول برای تأیید سخن شاعر در مصراع اول (۰/۲۵) (انسان های پیر، آرزوهای بیشتری دارند؛ همان گونه که برگها در فصل پاییز رنگارنگ می شوند).

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

- ۲۲- ویژگی زبانی (متن الف): نثر داستانی این نوشته به شدت تحت تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران است. / بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در این نثر دیده می شود، مثل: قدغن، هی، آب از سر من گذشته / نثر ساده و روانی دارد / جمله بندی ها ساده است / بیشتر از واژگان فارسی استفاده شده است. (یک مورد، ۰/۵)
- ویژگی زبانی (متن ب): ساده نویسی / بسیاری از واژه ها مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت است؛ مانند: فتح، مؤمنین، عملیات، خطوط دفاعی دشمن و ... / واژگان عربی نسبت به نوشته «الف»، در این نوشته بیشتر به کار رفته است؛ مانند: توسل، فرج، عملیات و ... (یک مورد، ۰/۵)
- ویژگی فکری (متن الف): این داستان در مورد زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم است. در این داستان با مضامینی چون ظلم ستیزی و قیام و اعتراض علیه مستبدان رو به رو می شویم. (۰/۵)
- ویژگی فکری (متن ب): نویسنده در این نوشته، از رزمندگانی می گوید که در طول هشت سال دفاع مقدس، بدون هیچ چشم داشتی به میدان های جنگ رفتند و وجودشان را برای حفظ باورهای خود فدا کردند. (۰/۵)
- ۲۳- الف) واژگان به کار رفته در این سروده، متناسب با جبهه و جنگ، شهادت و ایثار است؛ مانند: شهید، شهید، شقایق / سادگی و روانی / استفاده کم از واژگان عربی (دو مورد، هر مورد: ۰/۲۵)
- ب) قالب نیمایی (۰/۲۵)

(۰/۲۵)	با ما	ت م غل لِم	و چ نین گف	پ) و چنین گفت معلم با ما
	- -	- - U U	- - U U	
(۰/۲۵)		ش ک نید	بچ چ ها گو	بچه ها گوش کنید
		- U U	- - U -	

ت) تشبیه (۰/۲۵)

ث) این سروده، فرهنگ دفاع مقدس را نشان می دهد و از مقام بلند شهادت و شهید سخن می گوید. (۰/۵)